

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΘΑΝΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΛΑΡΑ ΖΗΤΑ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την απόφασή τους καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διευκολύνει και να εναρμονίσει τον προγραμματισμό των εμβολιασμών εντός της Ε.Ε. και να στηρίξει τις εθνικές πρωτοβουλίες εμβολιασμού. Η *Επιτροπή Υγείας* του Ε.Κ. υιοθέτησε σχέδιο απόφασης εκφράζοντας την ανησυχία της για την ελλιπή κάλυψη εμβολιασμού με σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, δεδομένου του τριπλασιασμού των κρουσμάτων ιλαράς στην Ε.Ε. μέσα σε ένα χρόνο και ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει τα προγράμματα εμβολιασμών. Αν και τα κρούσματα ιλαράς και οι θάνατοι μειώνονται στον κόσμο, το 2017, καταγράφηκαν 14.451 κρούσματα στην Ε.Ε., τρεις φορές περισσότερα από 2016 (4.643). Οι δύο χώρες με τα περισσότερα κρούσματα ήταν η Ρουμανία και η Ιταλία, ενώ πάνω από 50 άτομα πέθαναν εντός της Ε.Ε. εξαιτίας αυτού του νοσήματος, σύμφωνα με το *Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων* (e.C.D.C.). Το 87% των κρουσμάτων ήταν μη εμβολιασμένα. Τα μέλη του Ε.Κ. με την απόφασή τους καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διευκολύνει και να εναρμονίσει τον προγραμματισμό των εμβολιασμών εντός της Ε.Ε. και να στηρίξει τις εθνικές πρωτοβουλίες εμβολιασμού. Καλωσόρισαν επίσης τον σχεδιασμό ορισμένων χωρών να αγοράσουν εμβόλια από κοινού, κάτι που θα κάνει τα εμβόλια φθηνότερα. Πριν την εισαγωγή του εμβολίου, στις αρχές του 60, η ιλαρά – πολύ μολυσματικός ιός που μεταδίδεται μέσω του αέρα ή μέσω προσβεβλημένων επιφανειών – σκότωνε 2,6 εκατομμύρια ανθρώπους κάθε χρόνο. Το 2016 προκάλεσε τον θάνατο 89.780 ανθρώπων, που αποτελεί τον μικρότερο αριθμό θανάτων από ιλαρά ως τώρα. Σύμφωνα με τον *Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας* (Π.Ο.Υ.), ο εμβολιασμός παραμένει από τα πιο σημαντικά εργαλεία άσκησης δημόσιας υγείας. Ζωζει κάθε χρόνο ως 3 εκατ. ζωές και αν επεκταθεί μπορεί να σώσει 1,5 εκατ. περισσότερες.

ΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ FORUM ΥΓΕΙΑΣ 2018

Σύμφωνα με Δελτίο Τύπου, που εκδόθηκε στις 20.03.2018, με μεγάλη επιτυχία ολοκλήρωσε και φέτος τις εργασίες του το 3ο *Forum Υγείας* που πραγματοποιήθηκε για τρίτη συνεχή χρονιά το περασμένο σαββατοκύριακο στο *Ζάππειο*, φέρνοντας σε επαφή περισσότερους από 200 επιστήμονες υγείας, με ένα «διψασμένο» για ενημέρωση, γεμάτο ερωτήσεις κοινό. Σε τρεις διαφορετικές αίθουσες, αναλύθηκαν όλα τα θέματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνδρα και τη σύγχρονη γυναίκα και μητέρα, σχετικά με την υγεία, τη διατροφή και την ομορφιά όλης της οικογένειας. Ταυτόχρονα, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν χρήσιμες μετρήσεις, όπως μέτρηση μεταβολισμού, ανάλυση σύστασης σώματος κ.ά. και να λάβουν πολύτιμες, εξατομικευμένες συμβουλές από εξειδικευμένους επαγγελματίες, του χώρου της υγείας, της διατροφής και της ομορφιάς, χάρη στη συνεργασία περισσότερων από 20 επιστημονικών εταιρειών. Οι γυναίκες είχαν επιπλέον την ευκαιρία να λάβουν περιποιήσεις προσώπου και σώματος από έμπειρους ειδικούς, ενώ τα παιδιά να εξετασθούν στην κινητή μονάδα *Ίπποκράτης* του συλλόγου *Ψαρόγελο του Παιδιού*. Μακροπρόθεσμος στόχος, όπως επεσήμανε στην εναρκτήρια τελετή της διοργάνωσης ο Πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής του *Forum Υγείας* και Πρόεδρος του *Ομίλου Zita* κ. *Ζαχαρίας Καπλανίδης*, είναι η Ελλάδα να γίνει ξανά ένα παγκόσμιο κέντρο υγείας και ευεξίας, όπως ήταν και στην αρχαιότητα. Την έναρξη του *Forum Υγείας* κήρυξε ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης κ. *Γιώργος Τζιάλλας*, τονίζοντας ότι ο τουρισμός είναι υπερκομματική υπόθεση. «Η Ελλάδα βρίσκεται πλέον στον παγκόσμιο χάρτη του τουρισμού. Είναι ανάμεσα στους δέκα παγκόσμιους τουριστικούς προορισμούς. Γιατί να μην γίνουμε και ένα παγκόσμιο κέντρο υγείας;» τόνισε χαρακτηριστικά. Στις δυνατότητες του ιατρικού τουρισμού να ανακόψει το *brain drain* και να το μετασχηματίσει σε *brain gain* αναφέρθηκε και ο Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής του *Forum Υγείας*, Καθηγητής Δερματολογίας και Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Τουρισμού Υγείας κ. *Κωνσταντίνος Κουσκούκης*. «Αν φέρουμε εδώ τους ασθενείς, θα φέρουμε πίσω και τους γιατρούς», τόνισε. Χαιρετισμούς στην εναρκτήρια τελετή απηύθυναν επίσης ο Βουλευτής κ. *Βασίλης Οικονόμου*, Τομεάρχης Υγείας της *Νέας Δημοκρατίας*, ο Πρόεδρος του Συλλόγου *Ψαρόγελο του Παιδιού* κ. *Κωνσταντίνος Γιαννόπουλος* και ο Γενικός Γραμματέας του *Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού* (Ε.Ε.Σ.) κ. *Παναγιώτης Ανδρίκοπουλος*, ο οποίος σημείωσε ότι «ο Ε.Ε.Σ. αλλάζει πολιτική και ότι πλέον θα στραφεί στην προστασία της εγχώριας φτώχειας». Το 3ο *Forum Υγείας* ανανέωσε το ραντεβού του με το κοινό της Αθήνας για του χρόνου, ενώ για πρώτη φορά φέτος το *Forum Υγείας* θα πραγματοποιηθεί και στη Θεσσαλονίκη, στο *Βελλίδειο* συνεδριακό κέντρο, στις 24-25 Νοεμβρίου 2018.

ΤΡΟΧΑΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ ΣΕ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ

Μετά από μία εργώδη ημέρα γεμάτη με συναντήσεις και συνεργασίες μέσα στο γραφείο του, Καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής στο *Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης* (Δ.Π.Θ.) αποφάσισε να πάει στο σπίτι του στην Αλεξανδρούπολη την Παρασκευή 23.03.2018. Ακολούθησε τη συνήθη διαδρομή με το αυτοκίνητό του,

οδηγώντας προσεκτικά, τηρώντας τις αποστάσεις και τα όρια ταχύτητας. Στη διαδρομή που καθημερινά διένυε ο ακαδημαϊκός δάσκαλος βρέθηκε δίπλα στην Εκκλησία της ενορίας, όπου και βρίσκεται το σπίτι του, κατά την στιγμή ακριβώς που τελείωναν οι *Χαιρετισμοί*. Χωρίς κανέναν δισταγμό αποφάσισε να συναντήσει τη σύζυγό του, μετά το «*Ασπλιε*», ώστε να γυρίσουν μαζί και να απολαύσουν το νησίστιμο δείπνο τους με λίγο λευκό κρασί. Απροσδόκητο τροχαίο ατύχημα συμβαίνει, καθώς ένα όχημα από παράδρομο μπαίνει στην πορεία του οχήματος του Καθηγητή και ενώ αυτός μηδενίζει την ταχύτητα του αυτοκινήτου του, παρότι πορεύεται σε δρόμο προτεραιότητας δεν αποφεύγεται η σύγκρουση. Αμείλικτα τα ερωτήματα: α) Πρόκειται για εργατικό ατύχημα; β) Πότε ένα τροχαίο ατύχημα θεωρείται εργατικό; γ) Ποιά είναι τα απαραίτητα δεδομένα για γίνει ο υπολογισμός της εκτίμησης του Σχετικού Κινδύνου;

ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΓΗΡΑΝΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑΤΑΣΣΕΤΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ EUROSTAT

Τηλεγράφημα του *Αθηναϊκού - Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων* (Α.Π.Ε. - Μ.Π.Ε.) με τίτλο «Η Ελλάδα μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης με τη μεγαλύτερη γήρανση πληθυσμού» αναφέρει: «Η Ελλάδα έχει σήμερα έναν από τους πιο γερασμένους πληθυσμούς στην *Ευρωζώνη*, μία τάση που αναμένεται να συνεχισθεί και τις επόμενες δεκαετίες, σύμφωνα με στοιχεία άρθρου που δημοσιεύεται στο *«Οικονομικό Δελτίο»* της *Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας* (Ε.Κ.Τ.). Το άρθρο των *Carolyn Nerlich* και *Joachim Schrott*, με τίτλο «Η οικονομική επίπτωση από τη γήρανση του πληθυσμού και συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις», εξετάζει τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές συνέπειες από τη γήρανση του πληθυσμού στην *Ευρωζώνη* και εξετάζει πώς οι συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις μπορεί να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της *Eurostat*, η γήρανση του πληθυσμού αναμένεται να συνεχισθεί και να ενταθεί τις επόμενες δεκαετίες στην *Ευρωζώνη*.

«Αυτή η συνεχιζόμενη διαδικασία, που προκύπτει από τις αυξήσεις του προσδόκιμου ζωής και τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων, αναμένεται ευρέως να οδηγήσει σε μία μείωση της προσφοράς εργασίας και απώλεια παραγωγικότητας, καθώς και σε αλλαγές στη συμπεριφορά, και είναι πιθανόν να έχει δυσμενές αποτέλεσμα στον δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης», αναφέρει το άρθρο. Ο συνολικός πληθυσμός της *Ευρωζώνης* προβλέπεται να αυξηθεί από 340 εκατομμύρια το 2016 σε περίπου 352 εκατομμύρια το 2040, για να υποχωρήσει στα 345 εκατομμύρια το 2079, σύμφωνα με την *Eurostat*. Επιπλέον, η διάρθρωση του πληθυσμού της αναμένεται επίσης να αλλάξει, καθώς η γήρανση του πληθυσμού θα συνεχίζεται και θα ενισχύεται. Το μέσο ποσοστό γεννήσεων στην *Ευρωζώνη* ανέρχεται σήμερα στο 1,6 που είναι σημαντικά χαμηλότερο από το φυσιολογικό επίπεδο αναπλήρωσης (δηλαδή το επίπεδο που θεωρείται αναγκαίο για να διατηρηθεί σταθερός ο συνολικός πληθυσμός), το οποίο είναι περίπου 2,1. Αν και η *Eurostat* αναμένει μία μικρή αύξηση των ποσοστών γεννήσεων στις χώρες της *Ευρωζώνης*, προβλέπει ότι αυτά θα εξακολουθούν να παραμένουν πολύ χαμηλότερα από το επίπεδο αναπλήρωσης. Κατά συνέπεια, θα μειωθεί μελλοντικά το ποσοστό των νέων στο συνολικό πληθυσμό των χωρών της *Ευρωζώνης*. Το προσδόκιμο ζωής αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται, αν και βραδύτερα από ό,τι στις τελευταίες δεκαετίες. Το 2070, ο υπόλοιπος προσδόκιμος χρόνος ζωής στην ηλικία των 65 θα είναι κατά μέσο όρο 23,6 χρόνια για τους άνδρες και 26,9 χρόνια για τις γυναίκες – δηλαδή περίπου πέντε χρόνια περισσότερο από σήμερα. Το ποσοστό εξάρτησης των ηλικιωμένων της ευρωζώνης, που ορίζεται ως το ποσοστό των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών προς τα άτομα ηλικίας 15-64 ετών (το εργατικό δυναμικό), προβλέπεται ότι θα είναι σημαντικά αυξημένο το 2070, φθάνοντας στο 52% από λίγο πάνω από το 30% που ήταν το 2016. «Μία αύξηση του ποσοστού αυτού σημαίνει ότι μειώνεται ο αριθμός των εργαζομένων που αντιστοιχούν δυνητικά σε κάθε συνταξιούχο, εφόσον δεν αλλάξει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, προκαλώντας σημαντικό δημοσιονομικό βάρος για τις χώρες που συμβαίνει αυτό όσον αφορά τα δημόσια συνταξιοδοτικά τους συστήματα», σημειώνεται στο άρθρο. Οι χώρες με τα μεγαλύτερα ποσοστά εξάρτησης των ηλικιωμένων (πάνω από 30%) είναι σήμερα η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Φινλανδία. Τα ποσοστά αυτά προβλέπεται να αυξηθούν περισσότερο από 35 ποσοστιαίες μονάδες το 2070 στην Κύπρο, την Πορτογαλία και τη Σλοβακία, με την Πορτογαλία να έχει τότε ένα ποσοστό 67%, που θα είναι το υψηλότερο στην *Ευρωζώνη*. Ποσοστά εξάρτησης πάνω από το 60% προβλέπεται ότι θα έχουν το 2070 η Ελλάδα, η Ιταλία και η Κύπρος. Αντίθετα, η Ιρλανδία προβλέπεται να έχει τότε το χαμηλότερο σχετικό ποσοστό στην *Ευρωζώνη*, ενώ για το Βέλγιο, την Ισπανία και τη Γαλλία προβλέπονται οι μικρότερες αυξήσεις τους. Ρεπορτάζ της Δημοσιογράφου κ. *Ρούλας Σαλούρου* για το ίδιο θέμα από την *Οικονομική Καθημερινή* στη σελίδα 4 της παρούσας έκδοσης.

WWW.PHARMACOEPIDEMIOLGY.GR

1-3 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ RAMADA PLAZA THRAKI ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

3ο Συμπόσιο Φαρμακοεπιδημιολογίας

Η ΦΑΡΜΑΚΟΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ελληνική Επιστημονική Εταιρεία "Η Δράμα ενάντια στον Καρκίνο"

Οργάνωση: Η ΔΡΑΜΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ

4° ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ Η ΔΡΑΜΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ

Κάλλιον το προλαμβάνειν ή το θεραπεύειν

Ιπποκράτης. 460-337 Π.Χ.

13-15 Απριλίου 2018 Ξενοδοχείο Kouros • ΔΡΑΜΑ

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ:

- Ιατρικό Σύλλογο Δράμας
- Σύλλογο καρκινοπαθών Ν. Δράμας

www.dramaagainstcancer.gr

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ: ERA ΕΠΕ

Ασκληπιού 17, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3634944. Fax: 210 3631690

E-mail: info@era.gr, website: www.era.gr

ΣΧΕΤΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΘΟΡΥΒΟ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΕΡΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΕΡΧΟΛΗΣΤΕΡΙΝΑΙΜΙΑ

Ο δυνατός θόρυβος στο χώρο εργασίας δεν αποτελεί κίνδυνο μόνο για την ακοή, αλλά συντελεί σε αύξηση της αρτηριακής πίεσης και των επιπέδων της χοληστερόλης, σύμφωνα με αμερικανική μελέτη που δημοσιεύθηκε στο ιατρικό επιστημονικό περιοδικό *American Journal of Industrial Medicine*. Επιστημονική ομάδα του Αμερικανικού Εθνικού Ινστιτούτου *National Institute for Occupational Safety and Health* (N.I.O.S.H.) ανέλυσε στοιχεία από την έρευνα *National Health Interview Survey* του 2014 και διαπίστωσε ότι 41 εκατομμύρια αμερικανοί είχαν ιστορικό έκθεσης σε θόρυβο στους χώρους εργασίας και το 14% ανέφερε επαγγελματική έκθεση σε θόρυβο κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 12 μηνών. Ενώ το 12% είχε προβλήματα ακοής, το 24% είχε υπέρταση και το 28% υψηλή χοληστερόλη. Η έκθεση στο θόρυβο στο περιβάλλον εργασίας σχετίστηκε με το 58% των προβλημάτων ακοής και 14% των περιπτώσεων υπέρτασης και το 9% των περιπτώσεων υψηλής χοληστερόλης. Οι εργοστασιακές δομές με υψηλά ποσοστά έκθεσης των εργαζομένων σε θόρυβο ήταν τα ορυχεία (61%), τα εργοτάξια (51%) και οι γραμμές βιομηχανικής παραγωγής (47%). «Σημαντικό ποσοστό εργαζομένων είχαν έκπωση της ακουστικής ικανότητας, υπέρταση και υπερχοληστεριναιμία, που αποδίδονται στον θόρυβο στο εργασιακό περιβάλλον. Αν μπορεί να μειωθεί ο θόρυβος στο εργασιακό περιβάλλον σε ασφαλέστερα επίπεδα, πάνω από πέντε εκατομμύρια περιπτώσεις ακουστικών δυσκολιών μεταξύ των εργαζομένων σε θορυβώδες εργασιακό περιβάλλον θα μπορούσαν να προληφθούν», όπως αναφέρει η Δρ. *Λίζ Μαστερσον*, συγγραφέας της μελέτης και ερευνήτρια στο *Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων* (C.D.C.) στην Αλτάντα των Η.Π.Α. Ο Δρ. *Τζον Χαουαρντ*, Διευθυντής του N.I.O.S.H., συμπληρώνει ότι «η μείωση της έκθεσης στον θόρυβο δεν είναι καίριας σημασίας μόνον για την ακοή, αλλά επίσης για τον έλεγχο της αρτηριακής πίεσης και της χοληστερόλης. Τα προγράμματα ελέγχου της επαγγελματικής υγείας των εργαζομένων πρέπει να περιλαμβάνουν και εξετάσεις για την υπέρταση και την χοληστερόλη, ειδικά σε άτομα που εργάζονται σε θορυβώδες εργασιακό περιβάλλον».

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:

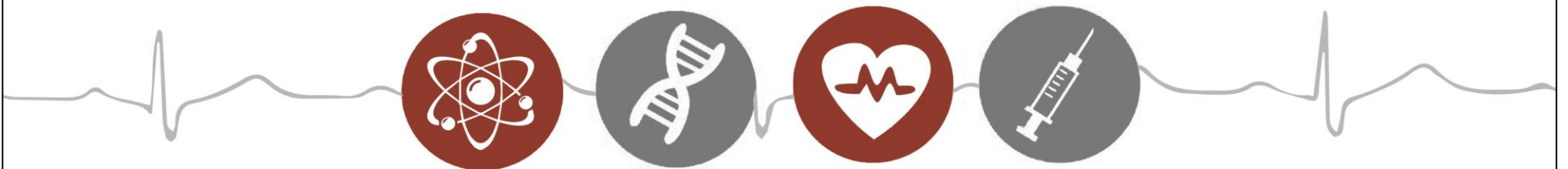

Λεύκιππος

1ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Φοιτητών Ιατρικής

Πανεπιστημιακό
Γενικό
Νοσοκομείο
Αλεξανδρούπολης

20-22
ΑΠΡΙΛΙΟΥ
2018

Πληροφορίες:
leucippus.med.duth.gr

Εκδότης (Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο): Θ.Κ. Κωνσταντινίδης <tkonstan@med.duth.gr>
Ειδικός Ιατρός Εργασίας, Καθηγητής Τμήματος Ιατρικής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
Διεύθυνση: Εργαστήριο Υγιεινής και Προστασίας Περιβάλλοντος, Συγκρότημα Προκλινικών
Εργαστηρίων Ιατρικής Δ.Π.Θ., Πανεπιστημιούπολη, Δραγάνα, *Αλεξανδρούπολη* 68100
Αίθουσα Γ.Α. Σταθόπουλου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Υγιεινή και Ασφάλεια
της Εργασίας, Ισόγειο Βιβλιοθήκης Τμήματος Ιατρικής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
Πανεπιστημιούπολη, Δραγάνα, *Αλεξανδρούπολη* 68100, Τηλέφωνα: 2551030521, 6938909510

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ

Στα τέλη του 2017 δημοσιεύθηκαν από την *Ελληνική Στατιστική Αρχή* τα στοιχεία τα οποία αποτυπώνουν τη δημογραφική εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού κατά την προηγούμενη χρονιά. Σύμφωνα με αυτά το 2016 στην Ελλάδα ο πληθυσμός υπέστη περαιτέρω φυσική μείωση κατά 25.887 άτομα, αφού για έβδομη συνεχή χρονιά οι θάνατοι (118.785) ξεπέρασαν τις γεννήσεις (92.898). Η *καθαρή μετανάστευση* υπολογίσθηκε στα +10.332 άτομα, αφού οι εισερχόμενοι μετανάστες (στην πλειονότητά τους αλλοδαποί) ήταν 116.867, ενώ οι εξερχόμενοι μετανάστες (στην πλειονότητά τους Έλληνες) ήταν 106.535. Ο *δείκτης γήρανσης* του ελληνικού πληθυσμού (αριθμός ατόμων με ηλικία άνω των 65 προς τον αριθμό παιδιών 0-14 ετών) αυξήθηκε για μια ακόμη χρονιά, φθάνοντας το 149,2. Δηλαδή πρακτικά στην Ελλάδα για κάθε 100 παιδιά υπάρχουν 149 άτομα τρίτης ηλικίας. Τα παραπάνω στοιχεία, άν και αφορούν μόνο μια χρονιά, είναι συνταρακτικά. Για να το καταλάβουμε όμως καλύτερα αυτό, πρέπει να δούμε τις εξελίξεις σε ευρύτερη προοπτική. Το πρώτο που πρέπει να επισημάνουμε είναι ότι η παρατηρούμενη «πυρροχή» των θανάτων έναντι των γεννήσεων δεν είναι ένα φαινόμενο προσωρινό. Είναι η συνέπεια της *υπογεννητικότητας* του ελληνικού πληθυσμού, ο οποίος μετά το 1980 γεννά λιγότερα από δύο παιδιά ανά γυναίκα, δηλαδή λιγότερα από αυτά που χρειάζεται για να αναπληρώσει τη φυσική του φθορά. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται βεβαίως από την οικονομική κρίση (μετά το 2010), η οποία συμπίπτει περαιτέρω τη *γεννητικότητα* και δημιουργεί ένα *μεταναστευτικό ρεύμα* Ελλήνων προς το εξωτερικό. Για περισσότερες λοιπόν από δύο δεκαετίες, ο ελληνικός πληθυσμός έχει εισέλθει σε πορεία συνεχούς αριθμητικής συρρίκνωσης και *γήρανσης*. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2015 ο νόμιμος πληθυσμός της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων δηλαδή και των νόμιμων αλλοδαπών, ήταν με βάση στοιχεία του Ο.Η.Ε. ήδη ο δος πιο γηρασμένος στον κόσμο. Σύμφωνα όμως με τις δημογραφικές προβολές της *Eurostat* αναμένεται ότι έως το 2050 δεν θα ξεπερνά τα εννέα (9) εκατομμύρια, εκ των οποίων τα τρία (3) θα είναι άνω των 65 ετών. Οι *μεταναστευτικές ροές* στην τρέχουσα φάση εμφανίζονται ισοσκελισμένες, ωστόσο πίσω από αυτή την ισορροπία των αριθμών θα πρέπει κανείς να αντιληφθεί τις ποιοτικές διαφορές. Αυτοί που συνεχίζουν να φεύγουν είναι νέοι μορφωμένοι Έλληνες, οι οποίοι αναζητούν μια δυναμική πορεία στο εξωτερικό. Αντίθετα, αυτοί που συνεχίζουν να έρχονται είναι αλλοδαποί, οι οποίοι κατά κανόνα έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, υψηλό ρυθμό γεννήσεων και – σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στη δεκαετία του 1990 – δεν προέρχονται πια από όμορες χώρες, αλλά από χώρες πολύ μακρινές προς την Ελλάδα, την οποία αυτή τη φορά δεν έχουν καν ως προορισμό τους.

Χώρα	Πληθυσμός 1950 (εκατομμύρια)	Πληθυσμός 2010 (εκατομμύρια)	Πληθυσμός 2040 (εκατομμύρια)
Πακιστάν	38	174	255
Νιγηρία	38	160	351
Μπαγκλαντές	38	149	196
Αιθιοπία	18	83	164
Αίγυπτος	22	81	113
Αλγερία	9	35	52
ΣΥΝΟΛΑ	163	680	1131

Δημογραφική έκρηξη χωρών Ασίας και Αφρικής (U.N. World Population prospects - The 2012 revision). Η δημογραφική γιγάντωση χωρών του τρίτου κόσμου είναι αρκετή από μόνη της για να μας καταδείξει το μέγεθος των αναμενόμενων μεταναστευτικών ροών. Φυσικά στα αίτια αυτών των ροών θα πρέπει κανείς να συμπεριλάβει τη φτώχεια, την εγγενή πολιτική αστάθεια αυτών των χωρών και τις εξωτερικές επεμβάσεις. Από ένα σημείο και μετά, σημαντικό ρόλο θα παίξουν και οι κλιματικές αλλαγές, οι οποίες θα δημιουργήσουν τους λεγόμενους κλιματικούς πρόσφυγες. Ο πίνακας προέρχεται από το βιβλίο «Σιωπηρή Αλωση - Το δημογραφικό και το μεταναστευτικό πρόβλημα της Ελλάδας», σελ. 81.

Τα παραπάνω δείχνουν ότι στην Ελλάδα συντελείται σήμερα μια αντικατάσταση πληθυσμού: Από τη μια πλευρά ο ελληνικός πληθυσμός λιγοστεύει και γερνά διαρκώς, ενώ από την άλλη πλευρά (θα) καταφθάνουν και (θα) εγκαθίστανται στη χώρα μετανάστες προερχόμενοι από χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Όλα αυτά μάλιστα γίνονται υπό συνθήκες εσωτερικής κατάρρευσης – οικονομικής και κοινωνικής – και σε ένα γεωπολιτικό περιβάλλον ιδιαίτερα ρευστό, γεμάτο αναρροπές και αιτείλες. Βρισκόμαστε λοιπόν προ ιστορικής σημασίας εξελίξεων, οι οποίες δεν μεταβάλλουν απλώς το σκηνικό, αλλά για πρώτη φορά αλλάζουν ραγδαία την πληθυσμιακή υπόσταση και άρα την ίδια τη φυσιογνωμία της χώρας.

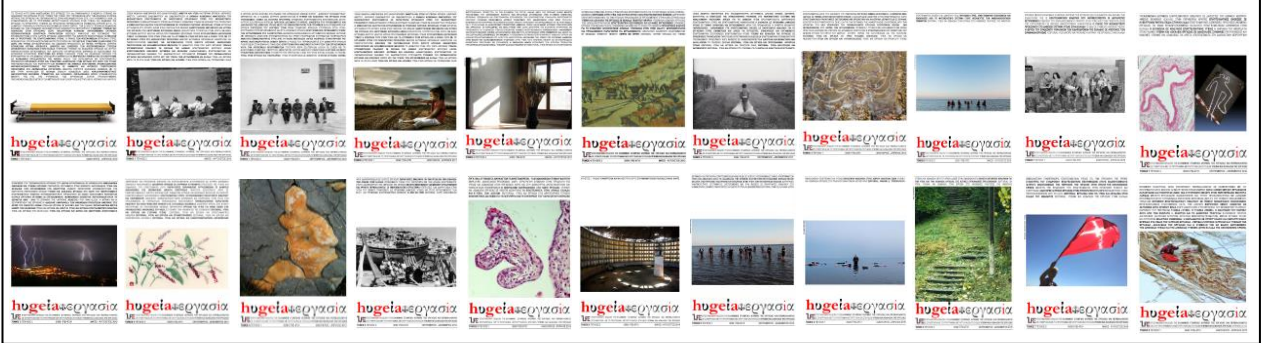
Οι παραπάνω εξελίξεις εγείρουν προφανώς τεράστια ζητήματα για το μέλλον: Αν ο ελληνικός πληθυσμός δεν αυξήσει σημαντικά τη γεννητικότητα του, θα παραμείνει εγκλωβισμένος σε μια πορεία εκμηδένισης. Παράλληλα θα αρχίσει να αντιμετωπίζει σύντομα σοβαρά προβλήματα: Π.χ. θα είναι αδύνατον να έχει βιώσιμο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ακόμη κι αν δεν υπήρχαν τα σημερινά οικονομικά προβλήματα) θα είναι πολύ δύσκολο να έχει θετικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, αφού η ζήτηση θα μειώνεται συνεχώς· δεν θα μπορεί να έχει επαρκείς ένοπλες δυνάμεις, αφού κάθε κλάση στρατευσίμων είναι (ήδη εδώ και πολλά χρόνια!) μικρότερη από την προηγούμενη, θα του λείπει η δυναμική που χαρακτηρίζει τους νέους ανθρώπους. Κάποιοι αντιπείνουν ότι το δημογραφικό πρόβλημα θα λυθεί από την έλευση ξένων μεταναστών. Όσοι όμως το ισχυρίζονται αυτό, μιλούν τουλάχιστον επιτόλεια – αν δεν εκκινούν από ιδιότελεις προθέσεις – διότι παραβλέπουν τα δεδομένα: το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας είναι τόσο μεγάλο, ώστε να είναι αδύνατον να καλυφθεί από τις μεταναστευτικές ροές χωρίς σε δύο περίπου δεκαετίες να μιλάμε για μια άλλη χώρα!

Αυτό που λέμε δηλαδή, είναι ότι η κοινωνία η οποία διαμορφώνεται από τις δύο παραπάνω διεργασίες πολύ δύσκολα θα είναι μια κοινωνία συνεκτική και βιώσιμη. Διότι δεν είναι τόσο απλό να αναπληρώσεις τα δύο εκατομμύρια νεανικού πληθυσμού που θα σου λείπουν στο μέσον του αιώνα με άτομα που θα προέρχονται από το Πακιστάν, το Αφγανιστάν, το Μπαγκλαντές ή από χώρες της Αφρικής, δηλαδή από περιοχές πολιτισμικά πολύ μακρινές από την Ελλάδα. Πολύ περισσότερο δε, όταν η πολιτιστική και η θρησκευτική διαφοροποίηση αυτών των πληθυσμών θα τους καθιστά μη ενσωματώσιμες μειονότητες που θα αμφισβητούν de facto τη φυσιογνωμία της χώρας και θα μπορούν να μετατραπούν σε μοχλό εσωτερικής της υπονόμευσης από ξένες δυνάμεις.

Για όλους τους παραπάνω λόγους είναι ανάγκη να συνειδητοποιηθεί άμεσα η σοβαρότητα των πληθυσμιακών εξελίξεων. Αυτό σημαίνει ότι το πολιτικό σύστημα οφείλει – παρά τις ανεπάρκειές του – να εκπονήσει μια σαφή δημογραφική και μεταναστευτική στρατηγική, της οποίας οι βασικοί άξονες πρέπει να είναι:

- η αύξηση της γεννητικότητας του ελληνικού πληθυσμού,
 - η συγκράτηση ή και η επιστροφή του πολέμου ανθρώπινου δυναμικού των νέων Ελλήνων που λόγω κρίσης έφυγαν από τη χώρα,
 - ο προσδιορισμός πόσων αλλά και ποιών μεταναστών μπορούν να γίνουν δεκτοί στην ελληνική κοινωνία και η δημιουργία μηχανισμών ενσωμάτωσής τους σε αυτή.
- Οι παραπάνω σχεδιασμοί θα πρέπει βεβαίως να συμβαδίσουν με ένα σχέδιο συνολικής παραγωγικής ανασύνταξης της χώρας, το οποίο αποτελεί και την προϋπόθεση για τον απεγκλωβισμό της από τη σημερινή κατάσταση. Για την ώρα πάντως και αυτό το σχέδιο παραμένει ένα ζητούμενο, οκτώ χρόνια μετά την οικονομική χρεοκοπία, και ενώ η χώρα βαδίζει σιωπηρά προς τη βαθύτερη και τελική της χρεοκοπία, τη δημογραφική.

* Το κείμενο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Δημοσιογράφου κ. *Σταύρου Λυγερού* από τον κ. *Αναστάσιο Λαυρεντίνο* στις 20.03.2018 <https://slpress.gr/koinonia/dimografia-kai-metanastefsi-afellinizoun-tin-ellada/>. Ο κ. *Αναστάσιος Λαυρεντίνο* κατέχει πτυχίο Φυσικής και διπλώματα μεταπτυχιακής ειδίκευσης (Μ.Σc.) στα Οικονομικά Μαθηματικά και στη Θεωρητική Φυσική. Έχει εργασθεί ως διευθυντικό στέλεχος στον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων σε μεγάλους ελληνικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό έχει επισκεφθεί πολλές Βαλκανικές χώρες (Τουρκία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Σερβία). Συνεργάζεται με διεθνείς ελεγκτικούς οίκους ως σύμβουλος επιχειρήσεων και διδάσκει Διαχείριση Κινδύνων στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει γράψει τα βιβλία: «Η Θράκη στο μεταίχμιο» και «Σιωπηρή Αλωση - Το Δημογραφικό και το Μεταναστευτικό πρόβλημα της Ελλάδας».

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗΝ ΠΥΞΙΔΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Μέχρι τον *Νίτσε* και τον *Βιτγκενστάιν* η φιλοσοφία είχε πορευθεί με την πυξίδα των μαθηματικών. Αυτές οι «βεντέτες» απόκλιναν, με αποτέλεσμα η φιλοσοφία να βαίνει προς την άβυσσο. Όχι πως ο *Χέγκελ* είναι άμοιρος, ούτε άλλωστε ο *σαρτρικός υπαρξισμός*. Ο Γάλλος μαθηματικός και φιλόσοφος *Αλάν Μπαντιού* πλέκει το «Εγκώμιο για τα μαθηματικά» (Εκδόσεις *Πατάκη*, 2017) για να καταδείξει την καταγωγική και λειτουργική σχέση των μαθηματικών με την φιλοσοφία, σε μια προσπάθεια να επαναφέρει τη δεύτερη στην αποδεικτικότητα του ορθολογισμού. Και το κάνει με ένα γλαφυρό και συγκλονιστικό τρόπο αναδεικνύοντας την *οντολογία των μαθηματικών*. Πράγματι, από τον *Πλάτωνα* και τον *Αριστοτέλη*, τον *Σπινόζα*, τον *ντε Κάρτ*, τον *Λάιμπνιτς* και μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα, οι φιλόσοφοι βασίσθηκαν στα μαθηματικά για να κατακτήσουν γνώση πέρα από το υπερβατικό και τις «τελικές αιτίες». Κάπου εκεί, συντελείται η πρώτη *μαθηματικοποίηση της λογικής μεθόδου* από τον *Τζορτζ Μπουλ* (1815-1864) με το έργο του «Οι Νόμοι της Σκέψης». Εκεί ξεκαθάρισε ότι καμία γενική μέθοδος για την επίλυση ερωτημάτων στην *θεωρία των πιθανοτήτων* δεν μπορεί να εδραιωθεί εάν δεν αναγνωρίζει ξεκάθαρα τους παγκόσμιους νόμους της σκέψης που είναι η βάση κάθε λογικής. Το αξίωμα αυτό έδωσε τεράστια ώθηση στα μαθηματικά με δύο θεσμικά έργα, την «Εννοιολογική Γραφή» (*Begriffsschrift*) και τα «Θεμέλια της Αριθμητικής» του μαθηματικού και πατέρα της αναλυτικής φιλοσοφίας *Γκόττολμπ Φρέγκε* (1848-1925).

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΣΤΡΑΒΟΠΑΤΗΜΑ

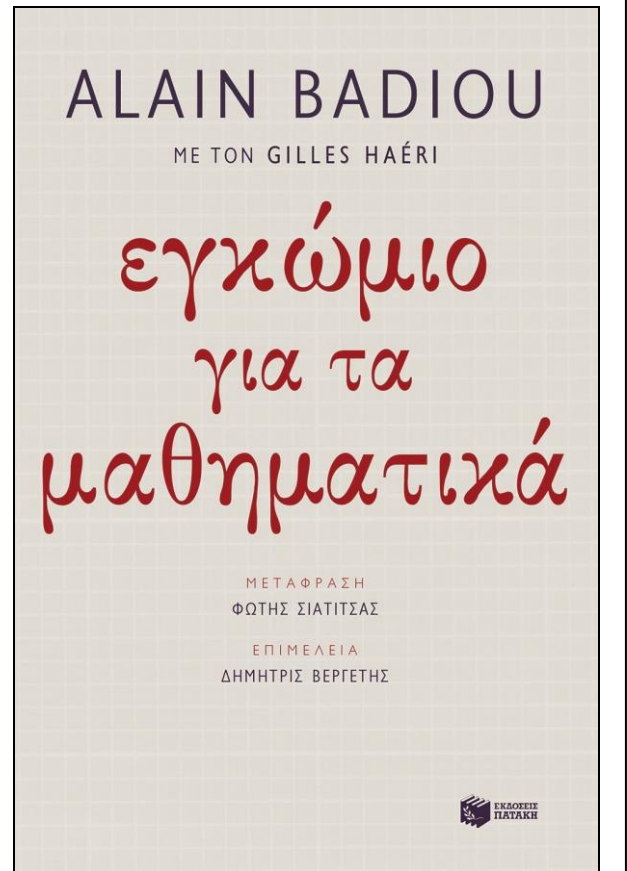
Σ' αυτά τα έργα θεμελιώνει τις μαθηματικές έννοιες, όπου η Αριθμητική ανάγεται στην κορωνίδα των μαθηματικών, καθώς αποτελεί ένα τέλειο λογικό σύστημα. Δυστυχώς, για τον *Φρέγκε*, ο νεαρός τότε *Μπέρτραντ Ράσελ* (1872-1970) διαπίστωσε ένα παράδοξο, ένα θεωρητικό στραβοπάτημα που έθεσε όλη την κατασκευή υπό αμφισβήτηση. Ο *Ζήσιμος Λορεντζάτος* θα εμπνευσθεί το ποίημα «Το Πάθημα» (Εκδόσεις *Ικαρος*, 2006):

«... Μα εκεί που ο *Φρέγκε* διόρθωνε ήσυχος τυπογραφικά δοκίμια του δεύτερου πια τόμου, ένα κερατένιο λογικό παράδοξο που ανασκευή δεν σήκωνε – απορία του *Μπέρτραντ Ράσελ* – ανάγκασε χωρίς πολλά τον στοχαστή του *Μέκλεμπουργκνα* προσθέσει μία τελευταία παράγραφο στο σύστημα (ποιός στοχαστής θα καταστρατηγούσε την αλήθεια) και να δεχθεί την αμετάκλητη καταστροφή...»

Η κρίση των μαθηματικών που κράτησε 50 περίπου χρόνια έληξε μάλλον με την παρέμβαση του Άγγλου μαθηματικού και φιλοσόφου *Άλφρεντ Γουάιτχεντ* (1861-1947) που διέτελεσε βασικός παράγοντας στην ανάπτυξη της *φιλοσοφίας της διαδικασίας*. Σε συνεργασία με τον πρώην μαθητή του *Μπέρτραντ Ράσελ* (1872-1970) συνέγραψαν το τρίτομο έργο «Principia Mathematica» (1910-1913), που θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά έργα του 20ου αιώνα στη μαθηματική λογική.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Ο *Μπαντιού* αποδεικνύει ότι η *ενδοχρονικότητα* που εισήγαγε ο *Θαλής* «δημιούργησε τη δυνατότητα του κριτικού ερωτήματος που προσδιορίζει το φιλοσοφικό εγχείρημα». Τα μαθηματικά είναι «εκτός γλώσσας», η παγκόσμια γλώσσα, η γλώσσα της καθολικότητας. Ερχεται, λοιπόν, να βάλει τα πράγματα στη θέση τους σε ότι αφορά τον χωρισμό της φιλοσοφίας από τα μαθηματικά: «Τα μαθηματικά αποτελούν την επιστήμη του είναι ως είναι, δηλαδή αυτό που οι φιλόσοφοι αποκαλούν κλασικά *οντολογία*. Τα μαθηματικά αποτελούν την επιστήμη του συνόλου αυτού που είναι, συλλαβανομένου του απολύτως τυπικού του επιπέδου. Και είναι ο λόγος για τον οποίο κάποιες παράδοξες επινοήσεις των μαθηματικών μπορούν να γίνουν αντικείμενο οικειοποίησης από την έρευνα της φυσικής».

Και εξηγεί ότι «τα μαθηματικά είναι η *οντολογία*, δηλαδή η ανεξάρτητη μελέτη των δυνατών μορφών του πολλαπλού ως τέτοιου, κάθε πολλαπλού, και άρα όλων όσων είναι – γιατί ότι είναι, είναι πάντως μια πολλαπλότητα». Και εκεί εκρήγνυνται και γράφει ειρωνικά, προφανώς απευθυνόμενος στους “νέους φιλοσόφους” πως «όταν προσφέρετε τη λέξη “άπειρο”, στην πραγματικότητα δεν ξέρετε για ποιο πράγμα μιλάτε». Εξηγεί ότι τα τελευταία 50 χρόνια έγιναν συναρπαστικές σε καινοτομία και βάθος έρευνες που τοποθέτησαν το “άπειρο” σε ένα βαθμό ανήκουστης περιπλοκότητας». Είναι μια συνηγορία, στη θεωρία - “πρόταση χωρίς σύνορα” του *Στίβεν Χόκινγκ* που υποστηρίζει ότι ο χωροχρονος προϋπήρχε της Μεγάλης Εκρήξης και του Σύμπαντος. Μια πρόταση που στηρίζεται στα μαθηματικά που υποδεικνύει ότι ο χρόνος προϋπήρχε, με κάποιο τρόπο. Δηλαδή, πριν την έκρηξη που φαινομενικά δεν υπήρχε τίποτε, υπήρχε ο χωροχρονος (3+1 διαστάσεις) καμπυλωμένος σε μια «άλλη» έξτρα διάσταση. Δηλαδή, σε μια κατάσταση μαζί με ό,τι άλλο που δεν μπορεί προς το παρόν να κατανοηθεί.

* Κείμενο του Δημοσιογράφου κ. *Μάκη Ανδρονόπουλου*, με αφορμή την ελληνική έκδοση του βιβλίου του Γάλλου Φιλόσου και Μαθηματικού *Αλάν Μπαντιού*, «Εγκώμιο για τα μαθηματικά» (Μετάφραση: Φ. *Σιατίφας*, Εκδόσεις *Πατάκη*, 2017), με τίτλο «Η φιλοσοφία στην πυξίδα των μαθηματικών», που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Δημοσιογράφου κ. *Σταύρου Λυγερού* στις 23.03.2018 <https://slpress.gr/ideas/i-filosofia-stin-pyxima-ton-mathimatikon/>

